

บทที่ 2 ทฤษฎีหรือแนวความคิด

ในการศึกษาเรื่องการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงราย ได้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสินเชื่อ สินเชื่อของสหกรณ์ สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร สินเชื่อเพื่อการเกษตร หลักเกณฑ์การพิจารณาให้สินเชื่อ และการเรียกเก็บหนี้ของสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสินเชื่อ

สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ. (2525). ได้กล่าวถึงความหมายของสินเชื่อหรือเครดิต หมายถึง ความเชื่อถือซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายหนึ่งยอมมอบของ หรือสินค้า หรือบริการ หรือเงินจำนวนหนึ่งให้ เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ลักษณะของสินเชื่อ คือ สินค้าหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งในปัจจุบันแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่มีค่าเท่ากันในอนาคต อีกนัยหนึ่งคือ มีการให้เวลาในการชำระหนี้ เป็นต้นว่า การซื้อขายเชื่อซึ่งมีข้อตกลงให้ผู้ซื้อชำระราคาในวันข้างหน้า หรือการกู้ยืมเงินซึ่งมีข้อตกลงให้ลูกหนี้ชำระคืนเงินกู้เมื่อถึงกำหนดในภายหน้า เหล่านี้เรียกว่ามีการให้สินเชื่อหรือเครดิตแก่กัน การที่ผู้ขายหรือผู้ให้กู้ยอมตกลงดังนั้นก็เพราะเชื่อถือในคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ซื้อหรือผู้กู้ว่า เป็นผู้ซื้อตรงในการชำระหนี้ และเชื่อว่าผู้ซื้อหรือผู้กู้มีสินทรัพย์ หรือรายได้พอที่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนด ตลอดจนเชื่อถือในอำนาจของศาลที่จะบังคับให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องของตนด้วย สินเชื่อจึงมีมูลฐานอยู่ที่ค่าของทรัพย์สินที่มีอยู่จริง หรือที่จะมีมาในอนาคต ซึ่งเป็นหลักประกันโดยปริยายในการชำระค่าแลกเปลี่ยนของสินเชื่อนั้น

บรรจง อภิทธิกุล. (2529). ได้กล่าวถึง ความหมายของสินเชื่อหรือเครดิต โดยพิจารณาในด้านธุรกิจการค้า ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านผู้บริโภค ดังต่อไปนี้

1. ด้านธุรกิจการค้า สินเชื่อหรือเครดิต หมายถึง ความเชื่อที่ผู้ขายมีต่อผู้ซื้อโดยที่ผู้ขายมอบสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ซื้อไปก่อน โดยที่ผู้ซื้อยังไม่ชำระเงินสดในเวลานั้น แต่สัญญาว่าจะชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ขายในวันข้างหน้าตามแต่จะตกลงกัน ซึ่งผู้ซื้อได้กลายเป็นลูกหนี้และผู้ขายเป็นเจ้าของหนี้

2. **ด้านเศรษฐศาสตร์** สินเชื่อหรือเครดิต หมายถึง การที่เจ้าของเงินทุนยอมให้บุคคลอื่นนำเงินของตนไปลงทุนเพื่อดำเนินธุรกิจ ผู้ที่ได้รับเงินทุนได้ชื่อว่าเป็นผู้ได้รับเครดิต (ความเชื่อ) จากเจ้าของทุนหรือผู้ให้กู้ การที่เจ้าของเงินทุนยอมให้บุคคลอื่นดังกล่าวนำเงินของตนไปลงทุนได้เพราะมีความมั่นใจว่าผู้รับทุนหรือผู้กู้เป็นผู้เชื่อถือได้ จึงถือว่าเป็นผู้มีเครดิต

3. **ด้านผู้บริโภค** สินเชื่อหรือเครดิต หมายถึง ความเชื่อ ความไว้วางใจที่ผู้บริโภคจะได้รับสินค้าหรือบริการที่จำเป็นในการครองชีพจากผู้ขายไปใช้บริโภคหรือใช้สอยก่อนโดยยังไม่ชำระเงิน แต่ตกลงสัญญากับผู้ขายว่าจะนำเงินมาชำระค่าสินค้าหรือบริการในภายหน้าตามที่ตกลงกัน

แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อของสหกรณ์

พสุ สัตถาภรณ์. (2533). ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสินเชื่อ ประเภทของสินเชื่อ และสินเชื่อของสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของสินเชื่อ ในปัจจุบันความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่นต้องพึ่งพาอาศัยสถาบันการเงิน เพื่อเป็นสื่อกลางในการระดมทุนจากเงินออมของประชาชนส่วนหนึ่งไปให้บริการกู้ยืมแก่ผู้ประกอบการเพื่อนำไปลงทุนหาผลประโยชน์ตามวิถีทางการค้าและธุรกิจ ดังนั้นสรุปความสำคัญของสินเชื่อ ได้ดังนี้

1. สินเชื่อเป็นสื่อกลางก่อให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าได้สะดวกรวดเร็วขึ้น
2. เป็นแหล่งเงินทุนและก่อให้เกิดเงินออมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
3. ช่วยเพิ่มปริมาณรายได้จากการขายสินค้า
4. ช่วยบำบัดความต้องการของมนุษย์
5. ช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจดีขึ้น
6. ช่วยทำให้การจัดการหรือการบริหารคล่องตัวขึ้น
7. ช่วยธุรกิจให้มีเงินทุนขยายงานมากขึ้น
8. เป็นเครื่องช่วยให้การว่างงานน้อยลงหรือช่วยสร้างงาน
9. ช่วยให้กิจการในวงงานธุรกิจดำเนินต่อไปได้ทุกฤดูกาล

สำหรับสหกรณ์ สินเชื่อนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อสมาชิกสหกรณ์ การให้สินเชื่อแก่สมาชิกไม่ว่าในลักษณะการกู้ยืมเงิน การขายสินค้าหรือวัสดุอุปกรณ์การเกษตรเป็นเงินเชื่อ มีดำเนินอยู่ในสหกรณ์เกือบทุกประเภท ผลที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อย่อมตกแก่ทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายสหกรณ์เองและฝ่ายสมาชิก ผลที่เกิดต่อสหกรณ์คือทำให้สหกรณ์สามารถขยายธุรกิจที่ดำเนินการได้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพราะสามารถบริการแก่สมาชิกได้มากขึ้นและตรงกับความต้องการ ส่วนผล

ที่เกิดกับสมาชิกมีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ทำให้สมาชิกสามารถปลดปล่อยหนี้สิน ช่วยขจัด
 ปิดเป่าความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นชั่วระยะหนึ่ง หรือความเดือดร้อนที่คาดไม่ถึงโดยไม่ต้องไปขอกู้
 หรือพึ่งพาอาศัยนายทุนที่คอยแต่จะเอารัดเอาเปรียบ ช่วยให้การดำเนินธุรกิจหรือการทำมาหากินดี
 ขึ้นและประสบผลสำเร็จตลอดจนทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ดีขึ้นในที่สุด

ประเภทของสินเชื่อ สามารถจำแนกสินเชื่อออกได้หลายประเภท ดังนี้

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้สินเชื่อ สินเชื่อจะมี 5 ประเภท คือ
  - 1.1 สินเชื่อเพื่อการบริโภค (Consumer Credit) เป็นสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคโดยตรง ผู้ต้องการสินเชื่อคือ ผู้บริโภค
  - 1.2 สินเชื่อเพื่อการลงทุน (Investment Credit) เป็นสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าประเภททุน เช่น อุปกรณ์ในโรงงานอุตสาหกรรม งานก่อสร้างเพื่อการผลิตสินค้าหรือเพื่อขยายกำลังการผลิต สินเชื่อเพื่อการลงทุนมักเป็นสินเชื่อระยะยาว
  - 1.3 สินเชื่อเพื่อธุรกิจการค้า (Business Credit) เป็นสินเชื่อที่ผู้ผลิตให้แก่ผู้จำหน่ายหรือผู้ผลิตด้วยกัน เพื่อที่จะได้นำสินค้าของตนไปขายต่อให้แก่ผู้บริโภคหรือนำไปผลิตสินค้าอีกชนิดหนึ่ง ผู้ต้องการสินเชื่อ ได้แก่ ผู้ผลิต พ่อค้าขายส่ง หรือรัฐบาล
  - 1.4 สินเชื่อเพื่อการเกษตร (Agricultural Credit) เป็นสินเชื่อที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปซื้อเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร หรือนำไปปรับปรุงที่ดิน โดยใช้พืชผลเป็นหลักประกัน
  - 1.5 สินเชื่อเพื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Credit) เป็นสินเชื่อเพื่อทำธุรกิจเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน
2. จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องชำระคืน สินเชื่อมี 4 ประเภท คือ
  - 2.1 สินเชื่อประเภทเพื่อเรียก (Call or Demand Credit) เป็นสินเชื่อที่ต้องชำระคืนทันทีเมื่อฝ่ายผู้ให้สินเชื่อเรียกร้องให้ชำระ
  - 2.2 สินเชื่อระยะสั้น (Short-Term Credit) เป็นสินเชื่อที่ต้องชำระคืนภายใน 1 ปี
  - 2.3 สินเชื่อระยะปานกลาง (Intermediate-Term Credit) เป็นสินเชื่อที่ต้องชำระคืนตั้งแต่เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี หรือ 5 ปี สุดแล้วแต่สถาบันแต่ละแห่งจะกำหนด
  - 2.4 สินเชื่อระยะยาว (Long-Term Credit) เป็นสินเชื่อที่กำหนดชำระคืนตั้งแต่เกิน 3 ปี หรือ 5 ปี สุดแล้วแต่สถาบันแต่ละแห่งจะกำหนด

3. จำแนกตามประเภทของผู้ให้สินเชื่อ สินเชื่อมี 4 ประเภท คือ
  - 3.1 สินเชื่อจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น
  - 3.2 สินเชื่อจากสถาบันที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร มูลนิธิ องค์การกุศล เป็นต้น
  - 3.3 สินเชื่อจากรัฐบาลหรือองค์การรัฐบาล เช่น สำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมการค้าของคนไทย เป็นต้น
  - 3.4 สินเชื่อจากเอกชน หมายถึง บุคคลทั่วไปเป็นผู้ให้สินเชื่อ อาจให้ในลักษณะของการกู้ยืมหรือขายสินค้าหรือบริการด้วยเงินเชื่อหรือเงินผ่อน
4. จำแนกตามเงื่อนไขหรือหลักประกันของสินเชื่อ สินเชื่อมี 2 ประเภท คือ
  - 4.1 สินเชื่อที่มีหลักประกัน เช่น จำนำ จำนอง หรือมีบุคคล นิติบุคคลหรือธนาคารเป็นผู้ค้ำประกัน
  - 4.2 สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน ผู้กู้ที่มีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของผู้ให้สินเชื่อแม้ไม่มีหลักประกันดังกล่าวข้างต้น ก็อาจได้กู้เงินหรือได้รับสินเชื่อจากผู้ให้กู้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน
5. จำแนกตามลักษณะของการชำระคืน สินเชื่อมี 2 ประเภท คือ
  - 5.1 สินเชื่อชำระคืนครั้งเดียว (Single-Payment Credit) หมายถึง การชำระหนี้เต็มจำนวนในครั้งเดียว
  - 5.2 สินเชื่อผ่อนส่ง (Installment Credit) หมายถึง การชำระหนี้ตามจำนวนที่ระบุเป็นงวด ๆ โดยอาจมีการวางเงินมัดจำส่วนหนึ่ง
6. จำแนกตามลักษณะของรูปแบบการให้บริการ สินเชื่อมี 3 ประเภท คือ
  - 6.1 สินเชื่อเกี่ยวกับสินค้า หมายถึง การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ มีการตกลงกันโดยลูกค้าสัญญาที่จะชำระหนี้ในอนาคต
  - 6.2 สินเชื่อเกี่ยวกับบริการ หมายถึง การให้บริการแก่ลูกค้าแต่ยังไม่ได้รับชำระเงินทันที มีการตกลงกันโดยลูกค้าสัญญาที่จะชำระหนี้ในอนาคต
  - 6.3 สินเชื่อจากเงินสด หมายถึง การกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้จ่ายตามความต้องการของผู้กู้ ผู้ให้สินเชื่อเป็นเงินสด ไม่เรียกว่าผู้ขาย แต่เรียกว่าผู้ให้กู้

สินเชื่อของสหกรณ์ สหกรณ์มีหลายประเภทและแต่ละประเภทดำเนินธุรกิจแตกต่างกันไป จะเห็นได้ว่าสินเชื่อของสหกรณ์มีหลายรูปแบบทั้งการให้กู้ยืมเงิน การขายสินค้าหรือวัสดุอุปกรณ์ การเกษตร โดยวิธีขายเชื่อ หรือบริการโดยวิธีผ่อนส่งหรือชำระภายหลัง กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

สหกรณ์การเกษตร

- สินเชื่อจากการจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนประกอบอาชีพการเกษตร และใช้จ่ายภายในครอบครัว
- สินเชื่อจากการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งจำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- สินเชื่อจากการที่สหกรณ์จัดหา ให้เช่า หรือให้บริการเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เช่น รถไถนา แทรกเตอร์เกรดดิน เครื่องพ่นยา เครื่องสูบน้ำไว้บริการแก่สมาชิก

สหกรณ์นิคม

- สินเชื่อจากการจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม ไปลงทุนประกอบอาชีพ
- สินเชื่อจากการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งจำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- สินเชื่อจากการที่สหกรณ์จัดหา ให้เช่า หรือให้บริการเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ไว้บริการแก่สมาชิก

สหกรณ์ประมง

- สินเชื่อจากการจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม ไปลงทุนประกอบอาชีพ
- สินเชื่อจากการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก

สหกรณ์ร้านค้า

- สินเชื่อจากการจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก

สหกรณ์บริการ

- สินเชื่อจากการจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนประกอบอาชีพ
- สินเชื่อจากการจัดหาวัสดุคืบ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และสินค้าอุปโภคบริโภคที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายแก่สมาชิก

- สินเชื่อจากการที่สหกรณ์ให้บริการแก่สมาชิกตามประเภทที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ เช่น ให้บริการเกี่ยวกับการเดินรถ ให้บริการสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

สหกรณ์ออมทรัพย์

- สินเชื่อจากการจัดให้สมาชิกกู้ยืม
- สินเชื่อจากการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก

แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2524). ได้กล่าวถึงประเภทสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เงินกู้ระยะสั้น สมาชิกกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตรสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น

ก. ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าซ่อมแซม ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์หรือสัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำเลี้ยงเพื่อขายและค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร

ข. ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูปผลิตผลการเกษตรที่ผู้ผลิตขึ้น

ค. ค่าเช่า ค่าภาษีอากรและค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

ง. ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนที่จำเป็น

เงินกู้ระยะสั้นมีกำหนดชำระคืนภายใน 12 เดือน แต่ถ้ามีความจำเป็นพิเศษอาจขยายเวลาได้ไม่เกิน 18 เดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผลิตผลนั้น ๆ จะเกิดขึ้นเมื่อใด เงินกู้ประเภทนี้สหกรณ์การเกษตรให้สมาชิกกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของราคาพืชผลที่คาดว่าจะสมาชิกจะขายได้

2. เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตรโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น

ก. บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือเพื่อซื้อที่ดินการเกษตร

ข. สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คูน้ำ ประตุน้ำและงานปรับปรุงที่ดินอย่างอื่น

ค. ทำสวน

ง. วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่ เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

จ. ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องจักรกลการเกษตร เครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

ฉ. ซื้อหรือสร้างหรือปรับปรุงบ้าน โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ

ณ. ลงทุนในการเลี้ยงสัตว์และลงทุนในกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวกับการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการเกษตร

สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ. (2525). ได้กล่าวถึงความหมายของสินเชื่อเพื่อการเกษตรและนโยบายการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร ดังนี้

สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกษตรกรรม หรือเพื่อช่วยในการผลิตและการขายผลิตผลทางการเกษตร การให้สินเชื่อนั้นอาจเป็นเงินสด หรือให้เป็นสิ่งของ เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือวัสดุอุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ

การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรจะต้องใช้ความระมัดระวังและรอบคอบตามสมควร ผู้ให้กู้ควรกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่จะให้ผลมั่นคงตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกท้องที่ สหกรณ์ควรพิจารณาท้องที่ดำเนินการของสมาชิกผู้กู้ว่ามีภูมิลำเนาเพิ่มผลผลิตหรือไม่ เช่น มีแหล่งน้ำ มีความเป็นไปได้ในด้านการตลาด เป็นต้น
2. การคัดเลือกเกษตรกร พฤติกรรมของสมาชิกผู้ขอกู้มีความสำคัญมาก ควรรู้จักคนในพื้นที่เป็นอย่างดี พิจารณาเรื่องความรับผิดชอบ อุปนิสัย ความสามารถในการทำการเกษตร เป็นต้น
3. การให้การศึกษาอบรม แก่เกษตรกรสมาชิกผู้กู้เงิน เช่น ถูทางในการเพิ่มผลผลิต การทำแผนการผลิต เพื่อให้การใช้เงินกู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. หลักประกัน ควรกำหนดหลักประกันให้มีความเหมาะสมกับจำนวนสินเชื่อและระยะเวลาชำระคืน หลักประกันถ้าเน้นสินทรัพย์มากเกินไป อาจทำให้เกษตรกรที่ยากจนหมดโอกาสในการขอกู้ควรพิจารณาหลักประกันที่เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือด้วย
5. พิจารณาสินเชื่อที่มีกิจกรรมเชื่อมโยงกัน ควรพิจารณาให้สินเชื่อในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน
6. การติดตามผลการใช้เงินกู้ ควรติดตามผลการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้อย่างใกล้ชิด พิจารณาว่าเป็นไปตามแผนงานผลิตที่เสนอหรือไม่ และให้คำแนะนำทางด้านเทคนิคการเกษตรแก่สมาชิกผู้กู้ด้วย
7. พิจารณาให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มผลผลิต ควรช่วยเหลือสมาชิกที่มีความประสงค์จะเพิ่มผลผลิตโดยช่วยเหลือในการทำแผนการผลิตอย่างถูกต้อง
8. เหตุสุดวิสัย อาริการเกษตรต้องอาศัยดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ มีเหตุสุดวิสัยที่อาจเกิดขึ้นได้มากมายทำให้ได้ผลผลิตลดลงหรือเสียหาย ฉะนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของสหกรณ์ ควรกำหนดสัดส่วนการให้สินเชื่อที่เหมาะสม เช่น ร้อยละ 60 ของมูลค่าผลิตผลที่คาดว่าจะจำหน่ายได้ ถ้าเป็นสินเชื่อที่มีการเสี่ยงภัยมากขึ้นก็ให้กำหนดสัดส่วนที่ต่ำลงไปอีก
9. การดำเนินการกับผู้ไม่ชำระหนี้โดยจงใจ ในกรณีที่สมาชิกผู้กู้คนใดแสดงเจตนาว่าไม่ต้องการชำระหนี้ และสหกรณ์ได้ใช้ความพยายามในการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้หลายครั้งแต่ไม่เป็นผล จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อบังคับชำระหนี้ทันที การเพิกเฉยไม่ดำเนินการใด ๆ จะทำให้สมาชิกผู้กู้คนอื่นเลียนแบบไม่ชำระหนี้ตามไปด้วย เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สหกรณ์ประสบความล้มเหลวในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาให้สินเชื่อ

เทพ รุ่งธนภิรมย์. (2521). ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์โดยทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาให้สินเชื่อ มี 3 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคคล คือ คุณสมบัติของผู้กู้และความสามารถในการหารายได้
2. ปัจจัยด้านการเงิน คือ ความสามารถในการหารายได้ เงินทุนและหลักประกัน
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ สภาพทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าของกิจการ

บรรจง อภิทธิกุล. (2529). ได้กล่าวถึง สินเชื่อเพื่อการเกษตรเป็นสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง และส่วนใหญ่อยู่เหนือการควบคุมของเกษตรกร เช่น ภัยธรรมชาติ โรคพืชระบาด หรือผลิตผลราคาตกต่ำ เป็นต้น การวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้หลัก 3R's ได้แก่

1. Return คือ ความสามารถในการชำระหนี้สิน ซึ่งขึ้นกับผลของการดำเนินงาน ในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- ความสามารถในการประกอบอาชีพ
- อายุ สุขภาพและแรงงานในครอบครัว
- ชนิดและขนาดของธุรกิจ
- ท้องที่ที่ประกอบการเกษตรและสู่ทางการตลาด
- การเตรียมงบประมาณรายได้และรายจ่าย

2. Repayment คือ ความสามารถส่งเงินกู้คืน ควรจะต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงิน แผนการชำระหนี้เงินกู้ แหล่งที่มาของรายได้ การกำหนดระยะเวลาต้องการชำระหนี้ ซึ่งต้องสอดคล้องกันโดยพิจารณาจาก

- เงินกู้ที่สามารถส่งคืนได้ด้วยตนเอง หมายถึง เงินกู้ที่นำไปใช้ในการผลิต เมื่อผลผลิตออกขายผู้กู้จะมีรายได้ที่สามารถส่งเงินกู้คืนได้

- เงินกู้ที่ไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยตนเอง หมายถึง เงินกู้ที่ไม่ได้นำไปใช้ในกระบวนการผลิต แต่นำไปลงทุนในสินทรัพย์ เช่น ซื้อที่ดิน ปลูกบ้านเรือนหรือใช้จ่ายในครอบครัว ดังนั้น ผู้กู้จะต้องส่งเงินกู้คืนจากรายได้สุทธิของครอบครัว

- ลู่ทางการชำระหนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ขนาดของธุรกิจเกษตร รายได้และเงินทุนหมุนเวียน ค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต ปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด เป็นต้น

3. Risk คือ ความสามารถทนต่อการเสี่ยงภัย สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเสี่ยงภัย
ได้แก่

- ภัยธรรมชาติที่มีผลต่อการผลิต
- ผลิตผลตกต่ำ
- ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
- ความวิบัติอันเกิดจากการกระทำของผู้อื่น
- การเจ็บป่วยล้มตาย
- เหตุวิบัติอื่น ๆ

ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของเกษตรกรเอง ได้แก่

- ความมั่นคงของรายได้
- ความสามารถฟื้นตัวเมื่อประสบภัยพิบัติ
- ความเป็นปึกแผ่นแห่งฐานะครอบครัว
- การประกันภัย
- คุณสมบัติของผู้กู้ เป็นต้น

คาร์ณี พุทธวิบูลย์. (2534). อธิบายถึงพื้นฐานการวิเคราะห์สินเชื่อ มี 3 ประการ คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายสินเชื่อของกิจการ
2. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. หลักการพิจารณาค่าขอสินเชื่อเบื้องต้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์ C's Policy

เพื่อการวิเคราะห์สินเชื่อ ได้แก่

- Character คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ
- Capacity ความสามารถในการชำระหนี้
- Capital เงินทุน
- Collateral หลักประกัน
- Condition สภาพทางเศรษฐกิจ
- Country ประเทศที่ติดต่อด້วย

ประพันธ์ เสวตนันท์. (2538). ได้กล่าวถึงหลักประกันเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตร ดังนี้

1. การค้ำประกันด้วยบุคคล มี 2 ประเภท คือ
  - ก. การให้ผู้กู้รับผิดชอบลูกหนี้ร่วม ซึ่งจะใช้สำหรับเงินกู้ระยะสั้น ภายในวงเงินกู้จำนวนหนึ่งที่กำหนดไว้
  - ข. ให้สมาชิก 2 คน ค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งจะใช้สำหรับเงินกู้ระยะปานกลาง ภายในวงเงินกู้จำนวนหนึ่งที่กำหนดไว้
2. การค้ำประกันด้วยทรัพย์สิน มี 2 ประเภท คือ
  - ก. การจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน
  - ข. การใช้หลักทรัพย์สินรัฐบาลไทยหรือเงินฝากในสหกรณ์เป็นประกัน ในกรณีนี้สหกรณ์ต้องขอความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือนายทะเบียนสหกรณ์ก่อน

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียกเก็บหนี้ของสหกรณ์

สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ. (2525). ได้กล่าวถึงการเรียกเก็บหนี้ของสหกรณ์ มี 2 วิธี ดังต่อไปนี้

1. การเตือนให้ชำระหนี้ สหกรณ์จำเป็นต้องมีมาตรการในการติดตามทวงถามหนี้ โดยใช้หนังสือเตือนให้ชำระหนี้เงินกู้และมีการเร่งรัดหนี้เงินกู้ เพื่อกระตุ้นและเร่งรัดสมาชิกให้ชำระหนี้เงินกู้ตามสัญญา ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์สามารถส่งคืนเงินกู้ต่อเจ้าหนี้ได้ เป็นการสร้างความเชื่อถือแก่เจ้าหนี้ และสามารถที่จะเบิกเงินกู้วงวดใหม่เพื่อนำไปให้สมาชิกกู้ได้ต่อไปอีก

การเตือนให้ชำระหนี้ สหกรณ์ควรดำเนินการดังนี้

- 1.1 ให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้าร่วมประชุมกลุ่ม เพื่อซักซ้อมสมาชิกผู้กู้เกี่ยวกับจำนวนเงินและกำหนดเวลา ซึ่งสมาชิกแต่ละรายจะต้องชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้พร้อมทั้งดอกเบี้ย

- 1.2 ทำหนังสือเตือนให้ชำระหนี้เงินกู้ เมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระคืนเงินกู้ หรือเงินงวดชำระหนี้ ส่งมอบต้นฉบับให้กับสมาชิกผู้กู้โดยตรง และให้สมาชิกผู้กู้ลงลายมือชื่อรับหนังสือเตือนให้ชำระหนี้เงินกู้ กรณีไม่สามารถส่งมอบให้สมาชิกผู้กู้ได้โดยตรง ควรมอบให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม นำหนังสือเตือนให้ชำระหนี้เงินกู้ไปส่งมอบให้กับสมาชิกผู้กู้

2. การผ่อนเวลาชำระหนี้เงินกู้และการผิดชำระเงินรายงวด ในกรณีที่สมาชิกผู้กู้รายใดไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ตามกำหนดโดยมีเหตุจำเป็น สมาชิกผู้กู้ต้องติดต่อกับสหกรณ์เพื่อขอทำหนังสือขอผ่อนเวลาชำระหนี้เงินกู้ หรือหนังสือขอผิดชำระเงินรายงวดตามแต่กรณี การพิจารณาให้

ผ่อนเวลาชำระหนี้เงินกู้ หรือผิดชำระเงินรายงวด สหกรณ์จะต้องสอบสวนให้ได้ความจริงว่า สมาชิก ผู้กู้รายนั้นไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดได้จริงเพราะมีเหตุจำเป็น เนื่องจาก ประสบภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติร้ายแรง หรือเหตุอื่น ๆ

ทบทวนวรรณกรรม

อรรถวรรณ กมล. (2536). ทำการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถ ในการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโดยสะเก็ด จำกัด อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2533. ประชากรที่ทำการศึกษาโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากสมาชิกที่มีหนี้ ถึงกำหนดชำระ ในปีทางบัญชี 2533 ของสหกรณ์จำนวน 304 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ สอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ สามารถในการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ หนี้สิน ทั้งหมด ค่าใช้จ่ายทั้งหมดและรายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏว่า หนี้สินทั้งหมด รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีความ สัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญ และผลการศึกษา ความยืดหยุ่นของปัจจัยต่าง ๆ พบว่า การเปลี่ยนแปลงหนี้สินทั้งหมดมีอิทธิพลต่อความสามารถใน การชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน อัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้ และค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือน ตามลำดับ

ทม พุทธรงค์. (2539). ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการให้สินเชื่อกเกษตรของธนาคาร พาณิชย์ในจังหวัดลำปาง. โดยศึกษาปัญหาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2538 ประชากรที่ทำการศึกษา คือ ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หัวหน้าหน่วยสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สินเชื่อทั้งสิ้น 33 คน จาก 12 ธนาคาร รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ คือ ความถี่และอัตราร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า ในปี พ.ศ. 2536-2538 ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัด ลำปางส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการบริหารสินเชื่อดังต่อไปนี้ ปัญหาการชำระหนี้สินของสินเชื่อ เกษตร ปัญหาการให้สินเชื่อกเกษตรต่ำกว่าเป้าหมาย และปัญหาการระงับตัวของสินเชื่อเกษตร ตาม ลำดับ สาเหตุของปัญหาการชำระหนี้สินของสินเชื่อเกษตรที่สำคัญ คือ การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ สาเหตุของปัญหาการให้สินเชื่อกเกษตรต่ำกว่าเป้าหมาย เกิดจาก การพิจารณาให้สินเชื่อเน้นในเรื่องความสามารถในการชำระหนี้ และเกษตรกรไม่นำเงินมาชำระคืนตาม สัญญา ส่วนสาเหตุของปัญหาการระงับตัวของสินเชื่อเกษตร เกิดจากการแข่งขันระหว่างธนาคาร ในการหาลูกหนี้ที่มีฐานะดี และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้สินเชื่อของแต่ละธนาคาร

นิยามศัพท์

การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่ได้กำหนด

สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายหนึ่งยอมมอบสินค้าหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งให้ เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับระยะเวลาหนึ่ง

การบริหารสินเชื่อ หมายถึง ขบวนการจัดการของสหกรณ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกของสหกรณ์

สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนไว้ 6 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งให้บริการต่าง ๆ ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตเพื่อขายหรือแปรรูป และการส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรแก่สมาชิก

ธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง ธุรกิจซึ่งสหกรณ์เป็นผู้ให้สมาชิกกู้เงินตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ เพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย เงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง

สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจหลัก หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด (ธ.ก.ส.) เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมหรือสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสมาชิก หรือดำเนินธุรกิจสินเชื่อมากกว่าธุรกิจการตลาดและธุรกิจบริการรวมกัน ซึ่งในจังหวัดเชียงรายมีสหกรณ์การเกษตรดังกล่าวจำนวน 16 สหกรณ์ ดังนี้

- สหกรณ์การเกษตรเมืองเชียงราย จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรเชียงแสน จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรแม่สาย จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม

- สหกรณ์การเกษตรเชิงของ จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินเวียงชัย จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรพญาเม็งราย จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรเมืองเทิง จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรจิวพัฒนา จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์พัฒนาชนบทหางาว จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรป่าแดด จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรเมืองพาน จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรเวียงป่าเป้า จำกัด	ปีทางบัญชี 31 มีนาคม
- สหกรณ์การเกษตรแม่สรวย จำกัด	ปีทางบัญชี 30 มิถุนายน
- สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดง แม่เจดีย์ใหม่ จำกัด	ปีทางบัญชี 31 ธันวาคม

ปีทางบัญชี หมายถึง รอบระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์ โดยทั่วไปปีทางบัญชีแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้ ปีทางบัญชี 31 มีนาคม รอบระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี ปีทางบัญชี 30 มิถุนายน รอบระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 30 มิถุนายน ของทุกปี ปีทางบัญชี 31 ตุลาคม รอบระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 31 ตุลาคมของทุกปี และปีทางบัญชี 31 ธันวาคม รอบระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินเชื่อ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สินเชื่อของสหกรณ์ รวมถึงสมาชิกผู้ใช้บริการสินเชื่อจากสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลผู้ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ เพื่อทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์โดยกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอีก 14 คน

ผู้จัดการสหกรณ์ หมายถึง บุคคลผู้ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบจัดการธุรกิจของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

เจ้าหน้าที่สินเชื่อของสหกรณ์ หมายถึง บุคคลผู้ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อปฏิบัติงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์ภายใต้บังคับบัญชาของผู้จัดการสหกรณ์

สมาชิก หมายถึง ผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ และผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีของผู้ที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกภายหลังที่สหกรณ์นั้น ๆ ได้จดทะเบียนแล้ว โดยถือว่าได้เป็นสมาชิกก็ต่อเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้ว

ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ หมายถึง การประชุมสมาชิกทั้งหมดหรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการหรือถอดถอนกรรมการดำเนินการทั้งคณะหรือรายตัว
2. เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการและพิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบกิจการ
3. พิจารณานุมัติงบดุลและรายงานประจำปี
4. พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
5. พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
6. พิจารณากำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงานของสหกรณ์ และงบประมาณรายรับรายจ่าย
7. พิจารณาการควบสหกรณ์ การแยกสหกรณ์ การเลิกสหกรณ์
8. พิจารณาข้ออุทธรณ์ของสมาชิกเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
9. พิจารณาลงมติให้สหกรณ์นั้น ๆ เข้าร่วมในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ หรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์
10. พิจารณาเลือกตั้งผู้ชำระบัญชีสหกรณ์ที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย